

Vaellusvirsien kirjoittaja John Bunyan (1628–1688)

John Bunyan oli englantilainen baptisti ja puritaani.

Alkuperäisten Siionin virsien kirjoittajat olivat Tukholman herrnhutilaisia. Herrnhutilaisuus oli luonteeltaan kirkkokuntarajat ylittävä liike. Siksi Siionin virretkin on lähtökohdiltaan ekumeeninen kokoelma. Kirkkokuntarajat ylittävää luonnetta Siionin virsin lisää myös englantilainen baptisti ja puritaani **John Bunyan**.

Bunyan oli baptistisaarnaaja, ja hänen halunsa saarnata vaikutti suuresti hänen elämäänsä. Englannissa rajoitettiin anglikaanikirkon ulkopuolista julistustoimintaa. Marraskuun 12. päivänä 1660 Bunyan vangittiin luvattomasta saarnaamisesta 12 vuodeksi. Vapauduttuaan Bunyan sai

Siionin virret on lähtökohdiltaan ekumeeninen kokoelma.

saarnaluvan, joka kuitenkin peruttiin vuonna 1675, jolloin hän joutui vielä puoleksi vuodeksi takaisin kiven sisään.

Vankeusaika oli Bunyanille kirjallisesti tuottoisa. Hän kirjoitti pitemmän vankeusjaksonsa aikana yksitoista kirjaa. Vuonna 1675 olleen puolen vuoden vankeusjakson aikana syntyi *Kristityn vaelluksen* ensimmäinen osa, joka julkaistiin vuonna 1678.

Kristityn vaellus kuuluu kaikkien aikojen levinneimpiin ja luetuimpiin kirjoihin maailmassa. Se on yli sadalle kielelle käännettynä teoksena todennäköisesti kaikkein käännettyin englannin kielellä alun perin kirjoitettu kirja.

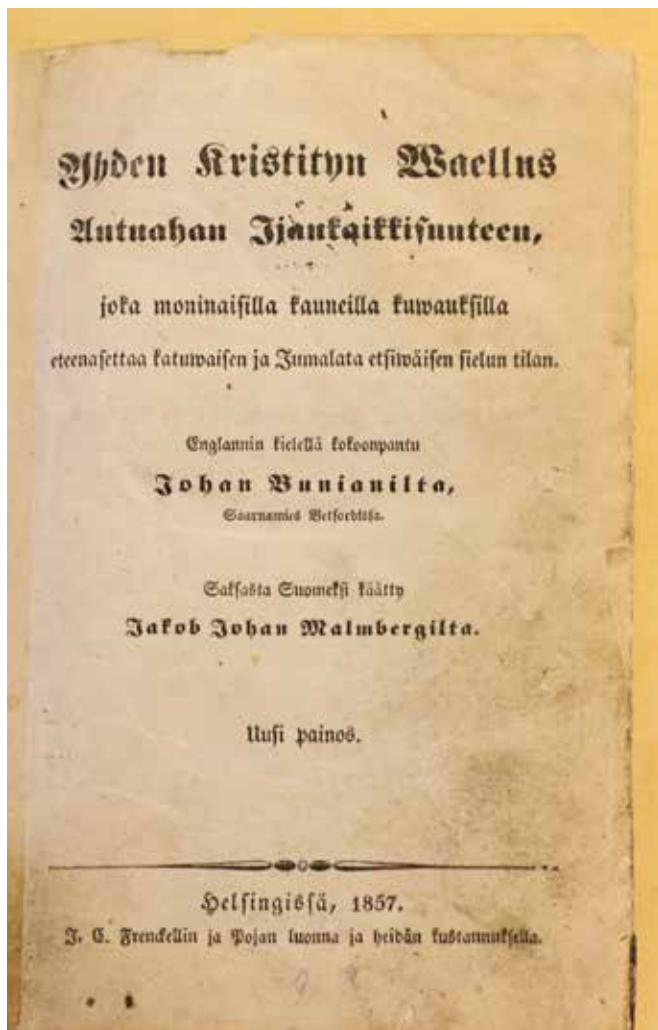
KATOLISEN VAELLUSKRISTILLISYYDEN PROTESTANTTINEN PUOLUSTAJA

Kristityn vaellus kertoo unesta, jossa kertojana oleva unen näkijä seuraa Kristitty-nimisen miehen matkaa Turmion kaupungista kohti Taivaan porttia. Kristitty kohtaa matkalla monia vaiheita ja henkilöitä, jotka on nimetty kristillisessä vaelluksessa eteen tuleviksi haasteiksi (esim. Tietämätön, Ulkokultainen ja tekopyhä ja Lipevä) tai matkaa johdattaviksi asioiksi (esim. Hyvä tahto, Toivo ja Laupeus).

Kirja on allegoria. Kristityn kohtaamat vaiheet ja henkilöt kuvastavat niitä vaiheita ja vastuksia, joita kristillinen elämä on täynnä. Se ei piirrä kristillisestä vaelluksesta kuvaa, joka olisi yhtäkkiä, ilman monia epätoivoisiakin vaiheita, valmis.

Vaikka polku näin -virren ensimmäinen suomennos.

Johan Bunianin (John Bunyan) *Kristityn vaellus* -teoksen suomennoksen kansi vuodelta 1857.

Vaikka Bunyan 1600-luvun protestanttiselle perinteelle tavanomaisella tavalla tuo kirjassaan esille kritiikin paavia kohtaan (Kristitty kohtaa luolan, jossa menneinä aikoina oli asunut kaksi julmasti ihmisiä tappanutta hirmuhallitsijaa, Paavi ja Pakana), edustaa *Kristityn vaellus* kristillisyyttä, joka usein on nähty ennemmin katolisena kuin protestanttisena piirteenä.

Palstalla tutkaillaan edesmenneitten virsirunoilijoiden ajatuksia ja töitä.

Katolisella keskiajal- la kristityn elämä nähtiin kasteesta alkavana pyhiin- vaelluksena, joka jatkuu läpi

koko elämän aina taivaan portille asti. Reformaattorit eivät enää nähneet tätä ensisijaisena kristillisen elämän kuvana, vaan korostivat pelastuksen kertakaikkisuutta. Protestanttisessa uskossa on usein tulkittu pelastusta joko- tai-kysymyksenä vähittäisen ja asteittaisen vaeltamisen sijaan.

Bunyan tuo kristityn vaelluksen allegoriallaan protestanttiseen kristillisyyteen paljon vähittäisen vaeltamisen piirteitä.

BUNYANIN RUNOISTA SIIONIN VIRSIKSI

Kristityn vaelluksessa on proosatekstin välissä myös runoja, joissa Kristitty kuvaa matkan vaihteita. Kuopiolainen kruununvouti **Jakob Johan Malmberg** käänsi *Kristityn vaelluksen* vuonna 1809 suomeksi saksankielisestä laitoksesta.

Malmbergin kääntämistä runoista kaksi päättyi 1800-luvulla Halullisten sielujen hengellisten laulujen laajennusosiin. Nämä runot **Wilhelmi Malmivaara** myöhemmin otti Siionin virsiin, ja ne löytyvät nykyisestä Siionin virsien kokoelmasta numerolla 43 (Voi kuinka vaivaa, vastusta) ja 241 (Vaikka polku näin).

Joko Malmbergin tai saksankielisen kääntäjän vaikutuksesta Bunyanin runot muuttivat aika paljon muotoaan alkutekstiin nähden. Muun muassa Siionin virsiksi päätyneet runot päättyivät suomen kielellä eri runomittaan. Siksi uudemmissa *Kristityn vaelluksen* suomennoksista voi olla vaikea löytää nykyisiä Bunyanin Siionin virsiä. Malmbergin suomennoksesta Siionin virsien veisaaja tunnistaa ne helposti.

Bunyanin virret tuovat Siionin virsiin niitä piirteitä, joita *Kristityn vaellus* teoksenakin edustaa, matkalaisen kristillisyyttä ja kuvausta kristityn elämän vaivoista. Sellaisena ne lohduttavat ja rohkaisevat tänäänkin matkan vaivojen vaivaamia.

Kalle Hiltunen